

Bogumił Mazurczyk

Śląski Sacrosong

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 27-28, 415-424

1994-95

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. BOGUMIŁ MAZURCZYK

ŚLĄSKI SACROSONG*

I. POWSTANIE, INICJATORZY, PATRONAT

Przy wielu parafiach diecezji katowickiej zawiązały się i działają od dawna chóry kościelne. Niektóre z nich chlubią się wspaniałą tradycją i mają na swym koncie długą listę artystycznych sukcesów. Często uświetniają uroczystości religijne w swoich parafiach, a także występują gościnnie w innych kościołach. Równoległe obok chórów istnieją też dziecięce lub młodzieżowe schole, które prowadzą śpiewy podczas Mszy św. czy nabożeństw. Te dwie grupy, chór i schola, na dobre zadomowiły się w wielu parafiach, urozmaicając i ubogacając swą służbą muzyczną życie swojego kościoła parafialnego.

Wraz z nowym nurtem muzyki młodzieżowej pojawiły się na horyzoncie śpiewu kościelnego zespoły wokalnie-instrumentalne, służące pomocą w przygotowaniu „stanowych” (młodzieżowych) spotkań religijnych. Istnieje takich zespołów idzie po myśli wskazań I Synodu Diecezji Katowickiej, który świadomy potrzeby otwarcia się na to, co nowe w muzyce i śpiewie, nie sprzeciwia się wprowadzaniu do kościołów umiarkowanej muzyki rytmicznej¹.

Nowe zespoły zaczęły także propagować spotkania z piosenką religijną, która zbliża młodzież do siebie, a poprzez ewangelijną treść pozwala przybliżyć młodzieży naukę Chrystusa. Dzięki temu, spotkania te stały się współczesną formą apostołstwa². W ten sposób nowe nurty muzyki religijnej przeniknęły do kościołów, począwszy od różnych form działalności duszpasterstwa akademickiego, poprzez Mszę św. dla dzieci i młodzieży, różne stanowe nabożeństwa, aż po spotkania w salce katechetycznej, pielgrzymki i inne formy aktywności religijnej.

Początkowo była to działalność mająca na celu zaspokojenie jedynie własnych, parafialnych potrzeb. Często z powodu braku impulsów i motywacji do działania żywotność tych zespołów była krótka. Były jednak pewne bodźce oddziaływujące pozytywnie i zachęcające do wytrwałej pracy.

Jednym z nich był niewątpliwie Ogólnopolski Festiwal Piosenki Religijnej, w którym zespoły pragnęły wziąć udział i w ten sposób sprawdzić swoje umiejętności. Ambicje te stały się ważnym bodźcem do podniesienia poziomu artystycznego, ubogacenia swojego repertuaru. Festiwale przyczyniły się także do powstania nowych grup muzycznych. Np. w 1971 r. odbył się w Katowicach III Ogólnopolski Sacrosong, którego owocem było m.in. powstanie zupełnie nowych zespołów propagujących piosenki religijne. Planowany na rok 1980 XII Ogólnopolski Sacrosong nie odbył się. Sytuacja powtórzyła się w roku następnym. Chcąc temu zaradzić — przynajmniej na terenie diecezji katowickiej — podano propozy-

* Fragment pracy magisterskiej *Śląski Sacrosong w latach 1981—1990 i jego znaczenie w pielęgnowaniu piosenki religijnej* napisanej pod kierunkiem ks. dra Antoniego Reginka. Katowice 1991 r. Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, Wydział Teologiczny, Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne w Katowicach.

¹ *Muzyka i śpiew kościelny*, w: *Wiara, Modlitwa i Życie w Kościele Katowickim*. Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej, V.5.1.6, Katowice 1976, 79.

² *Młodzież jako przedmiot i podmiot duszpasterstwa*, w: *Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej*, XII, 3, 13, 183.

cję zorganizowania Śląskiego Sacrosongu, aby zespoły mające w swym repertuarze piosenki religijne, mogły zaprezentować swój artystyczny dorobek na szerszą skalę.

W 1981 r. z inicjatywy i polecenia ks. bpa ordynariusza, dra Herberta Bednorza, Duszpasterstwo Akademickie przy współpracy Wydziału Duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej w Katowicach, przystąpiło do organizowania Śląskiego Sacrosongu, czyli przeglądu zespołów wokalnie-muzycznych działających na terenie diecezji³. Impreza ta miała być organizowana w celu ożywienia działalności zespołów młodzieżowych, spełniających specyficzną rolę w duszpasterstwie oraz w celu upowszechnienia nowych kompozycji piosenek religijnych, szerzej jeszcze nieznanym. Śląski Sacrosong jako spadkobierca i kontynuator myśli towarzyszącej Ogólnopolskiemu Festiwalowi Piosenki Religijnej, miał propagować śpiew, pobudzający do świętowania, do radości z istnienia i życia jakie mamy dzięki Bogu, Stwórcy świata i człowieka. Piosenka religijna stała się radością i modlitewnym zwroceniem się do Pana Wszechświata — uwielbieniem, dziękczynieniem, prośbą⁴.

Od początku organizacją Sacrosongu z polecenia ks. bpa Bednorza kierował ks. lic. Stanisław Puchała — duszpasterz akademicki, wraz z młodzieżą skupioną przy duszpasterstwie. Z pomocą przyszli również klerycy Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach. Ks. Puchała, podejmując konkretne działania, zorganizował spotkanie wszystkich księży — opiekunów zespołów wokalnie-muzycznych i zainteresowanych sprawą festiwalu w celu wymiany poglądów, podzielenia się swoimi pomysłami co do sposobu realizacji zaplanowanego dzieła⁵.

Po przeprowadzeniu wstępnych orientacji przypuszczano, że w organizowanej imprezie weźmie udział około dwudziestu zespołów parafialnych i studenckich o najróżniejszym charakterze wykonawczym, że będą to typowe zespoły beatowe (organy lub fortepian, gitary elektryczne, perkusja, śpiew), a także zespoły kameralno-wokalne z towarzyszeniem gitar klasycznych, fletów, skrzypiec oraz młodzieżowe zespoły chórne, wykonujące piosenki religijne z towarzyszeniem organów. Wzorując się na Ogólnopolskim Festiwalu Piosenki Religijnej ustalono, że Śląski Festiwal będzie przebiegał w dwóch etapach:

1. eliminacje,
2. koncert laureatów.

Zaczęto się zastanawiać, gdzie i w jaki sposób przeprowadzić koncerty. Kierując się względami duszpasterskimi, zostały wybrane dla koncertów eliminacyjnych trzy miejsca w diecezji, gdzie znajdowały się wówczas nowe, duże skupiska młodych rodzin w szczególności robotniczych, do których miała zostać skierowana Ewangelia poprzez formę piosenki religijnej. Na miejsce koncertu laureatów wybrano centrum diecezji — Katowice.

Do wszystkich parafii diecezji katowickiej zostały wysłane informacje o organizowaniu festiwalu oraz zaproszenia i karty uczestnictwa skierowane do wszystkich solistów, zespołów, scholi parafialnych, które po wypełnieniu należało przesłać na adres ks. Puchały⁶. Po otrzymaniu zgłoszeń ks. Puchała wysyłał do wszystkich zainteresowanych potwierdzenia uczestnictwa z podaniem czasu i miejsca koncertu⁷.

Ponadto do wszystkich miejsc, w których miały się odbyć koncerty, główny organizator przesyłał listy programowe oraz wytyczne co do sposobu samej organizacji. Chodziło o odpowiednie przygotowanie kościoła, tj. wyznaczenie miejsca dla operatorów dźwięku i światła, przygotowanie miejsc dla jurorów, miejsc dla zespołów i zaproszonych gości. Należało również zadbać o przygotowanie zaplecza, wyznaczenie ludzi, którzy mogliby się zająć zespołami i pełnić rolę

³ *Śląski Sacrosong*, „Gość Niedzielny” 49/1981, 7.

⁴ // *Śląski Sacrosong*, „Gość Niedzielny” 4/1983, 7.

⁵ List Duszpasterza akademickiego do opiekunów zespołów wokalnie-instrumentalnych z 4 IX 1981 r.

⁶ Karta uczestnictwa z 1984 r.

⁷ Potwierdzenie uczestnictwa z 1981 r.

pilota⁸. W ten sposób organizatorami „Sacrosongu” stali się również księża proboszczowie, duszpasterze pomagający w organizacji koncertu i wszyscy inni ludzie dobrej woli, którzy włączyli się do przygotowań.

Ks. Sierla, wybrany przewodniczącym jury, opracował założenia dla jurorów Śląskiego Sacrosongu. Znalazły się tam m.in. wskazania dotyczące kryterium oceny. Należało uwzględnić wartość artystyczną utworu, sposób interpretacji, zwracając szczególną uwagę na intonację, rytm i tempo, emisję i dykcję, ekspresję i artykulację, aranżację i akompaniament, osobna ocena dotyczyły ogólnej prezentacji zespołu⁹.

Ks. bp Herbert Bednorz ufundował Puchar Przechodni z węgla¹⁰ jako nagrodę specjalną dla najlepszego zespołu konkursu i objął patronat nad Festiwałem. Przewidziano również symboliczne nagrody dla najlepszych wykonawców oraz drobne pamiątki dla wszystkich uczestników.

II. PRZEBIEG ŚLĄSKIEGO SACROSONGU NA PRZESTRZENI DZIESIĘCIU LAT

Począwszy od 1981 r. odbyło się ogółem 36 koncertów Śląskiego Sacrosongu, w tym 25 koncertów eliminacyjnych, 10 koncertów laureatów i 1 koncert okolicznościowy w 1990 r., z okazji jubileuszu Dziesięciolecia. Koncerty eliminacyjne, jako pierwszy etap Festiwalu, odbywały się w następujących miejscowościach i kościołach diecezji:

1. Piekary Śl. — Józefka — p.w. św. Józefa — najczęściej, bo aż 7 razy, tj. w latach 1981—1986 i w 1988,
2. Bielsko-Biała — Aleksandrowice — p.w. św. Maksymiliana — trzy koncerty, w latach 1983—1985,
3. Katowice — Kościół Akademicki — trzy koncerty, w latach 1987, 1989 i 1990,
4. Chorzów — p.w. św. Jadwigi — trzy koncerty, w latach 1982—1984,
5. Jastrzębie — p.w. NMP Matki Kościoła — dwa koncerty, w latach 1981 i 1983,
6. Bytków — p.w. Ducha Świętego — w roku 1981,
7. Tychy — p.w. Ducha Świętego — w roku 1982,
8. Tychy — p.w. św. Marii Magdaleny — w roku 1984,
9. Chorzów Batory — p.w. Wniebowzięcia NMP — w roku 1985,
10. Michałkowice — p.w. św. Michała Archanioła — w roku 1986,
11. Bielsko-Biała, p.w. św. Mikołaja — w roku 1986,
12. Skoczów — p.w. św. św. Piotra i Pawła — w roku 1988.

We wszystkich koncertach konkursowych wzięło udział ok. 200 solistów, duetów, zespołów, chórków, scholi¹¹. W latach 1981—1983 i 1985, biorący udział w konkursie wykonywali po trzy utwory, w pozostałych latach tylko po dwa utwory. Koncerty eliminacyjne miały podobny przebieg.

Na samym początku gospodarz miejsca, tzn. ks. proboszcz, witał zebranych, później następował komentarz wprowadzający ks. Puchały, wspólna modlitwa i śpiew. W dalszej części, już konkursowej, występowały poszczególne zespoły wykonując wybrane przez siebie utwory. Każda grupa była prezentowana przed występem przez konferansjerów, którzy wcześniej zebrali informacje dotyczące samego zespołu (solisty), jego działalności, osiągnięć i planów na najbliższą przyszłość.

W dziesięcioletniej historii Śląskiego Sacrosongu koncerty prowadzili następujący prezenterzy: Maciej Biernacki, Piotr Brząkalik, Marek Jastrzębski, Jolanta Jędrzejewska, Anna Kapołka, Jacek Kopocz, Zofia Pindur, Ewa Siejka, Anna Stachnik, Anna Wieczorek.

⁸ List do organizatorów koncertów eliminacyjnych z 17 XI 1986 r.

⁹ Założenia dla Jury „Śląskiego Sacrosongu” z 23 X 1981 r.

¹⁰ Puchar Przechodni z węgla.

¹¹ Wykaz wszystkich zespołów, scholi, duetów i solistów, biorących udział w Śląskim Sacrosongu.

Po przesłuchaniu wszystkich uczestników konkursu jury udawało się na naradę. Skład jury na przestrzeni dziesięciu lat ulegał zmianom, należeli do niego księża, duszpasterze młodzieży a także muzycy i muzykolodzy, w tym również z grona osób świeckich; nie zabrakło też fachowców z dziedziny językoznawstwa.

Do grona jurorów należeli: ks. Stanisław Sierla — przewodniczący jury w latach 1981—84; ks. dr Antoni Reginek, który do roku 1984 był członkiem jury a od 1985 r. powierzono mu funkcję przewodniczącego; ks. lic. Stanisław Puchała; ks. mgr Artur Stopka; ks. Wiktor Sopora; prof. Michalina Growiec, dziekan Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Katowicach; kompozytorzy Zenon Kowalowski i Aleksander Lasoń¹², muzycy, muzykolodzy i filologowie: mgr Irena Giel, mgr Danuta Koczy-Puchała i mgr Grzegorz Zmuda; mgr Mirosław Kańtor, mgr Janusz Muszyński, mgr Józef Szulc, mgr Anna Wieczorek, mgr Józef Zimnik.

Podczas obrad jurorów w kościele prowadzono śpiew lub odbywał się koncert jednego z laureatów poprzednich sacrosongów. Wszyscy z niecierpliwością oczekiwali na werdykt, który ogłaszał przewodniczący jury¹³. Pierwsze dwa lub trzy miejsca dawały prawo do wzięcia udziału w koncercie laureatów¹⁴. Były rumieńce emocji, czasem smutek zawodu, ale przede wszystkim radość, że można było śpiewać Panu na chwałę¹⁵.

Ostateczne wyniki konkursu były ogłaszane dopiero podczas koncertu laureatów, dlatego, gdyż rozpatrywano na osobnym posiedzeniu jurorów wszystkie czołowe zespoły z poszczególnych koncertów eliminacyjnych. Na zakończenie każdego koncertu ks. Stanisław Puchała kierował słowo podziękowania do organizatorów, wykonawców i wszystkich uczestników spotkania. Wspólna modlitwa i wytrwały śpiew zamykały koncert¹⁶.

Podczas wszystkich spotkań udało się wytworzyć pełną ciepła, rozmodloną wspólnotę. Niektórzy ludzie przychodzili tylko po to, aby zaglądnąć, zobaczyć jak to wygląda, ale potem zostawali, chłonąc atmosferę pełną rozśpiewanego uwielbienia Boga. Był to czas wspólnej modlitwy i wspólnego religijnego przeżycia, czas radości i wzajemnej życzliwości.

Już w czasie przygotowań i prób technicznych dało się odczuć powagę miejsca i pełną szacunku postawę ludzi, którzy pracując nie zapominali o szczególnym, sakralnym miejscu spotkania. W 1985 r. z okazji 60-lecia diecezji ogłoszono dodatkowy konkurs na:

— tekst, który mógłby stać się podstawą piosenki religijnej,
— tekst i muzykę piosenki religijnej, a także osobny konkurs na piosenkę, która mogłaby stać się hymnem sacrosongu¹⁷. Nie ustalono jednak odrębnej kategorii dla hymnów sacrosongu ze względu na niewielką liczbę zgłoszeń.

W kategorii tekstów, jury w składzie: doc. Anna Opacka — historyk literatury, mgr Anna Wieczorek, Renata Zwoźniakowa — redaktor „Gościa Niedzielnego”, przyznało: II nagrodę Janowi Smolcowi za utwór „Piękna Pani” i III nagrodę Mieczysławowi Brożkowi za utwory „Cierniowa korona” i „Kocham Cię”, dla ks. Andrzeja Madeja za utwór „A po niebie” i Witolda Labusa za utwór „Modlitwa niedokończona wędrowca”. Nagrodzone teksty piosenek przekazano kompozytorom.

¹² Z. Kowalowski i A. Lasoń należą do grona znanych i cenionych kompozytorów młodej generacji środowiska katowickiego. Ich utwory są wykonywane w kraju i za granicą. Por. A. K o r n e c k i, *Kompozytorzy i muzykolodzy środowiska katowickiego*, Katowice 1982, 14, 17.

¹³ Program koncertu eliminacyjnego z 21 X 1984 r.

¹⁴ Por. Założenia, punkt 6.

¹⁵ Por. *II Śląski Sacrosong*, 8.

¹⁶ Por. Program koncertu eliminacyjnego.

¹⁷ *Konkurs na piosenkę religijną. Będziecie moimi świadkami*, „Gość Niedzielnny” 28—30/1985, 7.

W kategorii tekstów i muzyki piosenki religijnej jury w składzie: ks. dr Antoni Reginek i kompozytorzy Zenon Kowalowski i Aleksander Lasoń przyznało trzy nagrody III za następujące utwory:

- „Panna Piekarska” — sł. i muz. Barbara Wizner,
- „Piotrze” — sł. i muz. Beata Hlubek,
- „Kołysanka dla małej Maryi” — sł. i muz. Janusz Słoniak,

oraz dwa wyróżnienia za utwory:

- „Soli Deo honor et gloria” — autorstwo anonimowe,
- „Kołysanka dla Ukrzyżowanego” — za muzykę Janusza Słoniaka¹⁸.

Nagrodzone utwory wykonał zespół „Przemienienie” podczas koncertu laureatów na V Śląskim Sacrosongu. Zespół „Nieście chwałę” wykonał utwór „Kołysanka dla Ukrzyżowanego”.

Na przestrzeni dziesięciu lat w Śląskim Sacrosongu udział wzięły liczne zespoły, schole, duety i soliści. Najwierniejszymi uczestnikami okazali się klerycy Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego, którzy co roku zespołowo lub solowo brali udział w Festiwalu. Często występowały również następujące zespoły: „Armentum Dei” z Bytkowa, „Blask” z Orzesza, „Bożopiejk” z Mikołowa, „Centemus Domino” z Bogucic, „Christofores” z Suchej Góry, „Zespół Franka” z Katowic, „Gaudium et Spes” z Rybnika, „Giocondo” z Mysłowic, „Granum” z Żor, „Haeven” z Kostuchny, „Juventia” z Łagiewnik, „Nieście chwałę” z Niewiadomia, „Oremus” z Piekar Śl.-Józefki, „Pax et Bonum” z Radzionkowa, „Przemienienie” z Katowic, „Radość” z Cieszyna, „Raj” z Czechowic, „Spes” z Rudy Śląskiej, „Tau” z Panewnik, „Wspólnota” z Jejkowic, „Zgoda” ze Świętochłowic; schole: „Słoneczny promień” z Cieszyna, „Świętego Mikołaja” z Lublińca, Schola Liturgiczna z Łagiewnik; duet: Mariusz i Rysiek z Chorzowa Batorego.

Poziom artystyczny wykonawców i wartość prezentowanych przez nich utworów były dość zróżnicowane. O ile w pierwszych pięciu festiwalach można było zaobserwować wysoki poziom wykonawczy, należyte przygotowanie wszystkich uczestników, poprawne teksty, których nośnikiem była muzyka ułatwiająca przekaz słowa, to na kolejnym, szóstym festiwalu niewiele było wykonawców i piosenek odpowiadających w.wym. charakterystyce. Znalazło to również swój wyraz w werdykcie jury, które nie przyznało pierwszej nagrody. W przypadku kilku zespołów dało się odczuć brak zrozumienia sakralnego charakteru piosenek religijnych.

Dlatego też jury opatrzyło swój werdykt komentarzem: „Dobra piosenka religijna powinna odznaczać się płynną, oryginalną melodyką, wartościowym tekstem i jak sama nazwa wskazuje, ma mieć w sobie ducha religijnego. Zespoły, które w konkursie sacrosongowym zostały ocenione najniżej, prezentowały hałaśliwą muzykę świecką, dyskotekową, nierzadko na miernym poziomie, w której zabrakło pierwiastka religijnego, a tekst może nawet wartościowy, został zagłuszony dźwiękami instrumentów”¹⁹.

Podstawą prawdziwej muzyki religijnej powinno być głębokie doświadczenie religijne, rozwinięte życie wewnętrzne, głęboka duchowość twórców. Piosenka religijna ma być komponowana i wykonywana z myślą o Bogu i ludziach, których ma ona do Boga przybliżyć. Śpiew piosenek religijnych nie może być nastawiony na popis, na zdobycie taniej popularności kosztem prezentowanego poziomu wykonawczego.

Organizatorzy „Sacrosongu” w poczuciu odpowiedzialności za poziom propagowanych piosenek religijnych doszli do wniosku, że to na ich barkach spoczywa obowiązek zmobilizowania twórców i wykonawców do poprawy istniejącego poziomu. Wielu z nich postulowało zorganizowanie warsztatów muzycznych, żeby

¹⁸ *Wyniki konkursu na piosenkę religijną. Będziecie moimi świadkami*, „Gość Niedzielny” 43/1985, 7.

¹⁹ Przemówienie przewodniczącego jury, ks. dra A. Reginka. Materiał zarejestrowany na kasecie magnetofonowej podczas koncertu laureatów VI Śląskiego Sacrosongu w kościele p.w. św. św. Piotra i Pawła w Katowicach (kasetą w zbiorach autora).

doświadczeni twórcy i wykonawcy podzielili się swoimi uwagami i pomogli zrozumieć, na czym polega sakralny charakter piosenki religijnej. Pomysł ten został z ochotą podjęty i zrealizowany. Podjął się tego ks. Kazimierz Bartosik przy wsparciu ks. Stanisława Puchały. Warsztaty muzyczne odbyły się w lipcu 1987 r. w Nałęczowie. Miały one formę dokształcania muzycznego w połączeniu z rekolekcjami, a uczestniczyło w nich ok. 20 członków różnych zespołów.

Młodzi miłośnicy piosenki pod kierunkiem starszych, doświadczonych kolegów, poznawali tajniki instrumentów, harmonii, aranżacji, kompozycji, sztukę śpiewu i pisanie tekstów. Codziennie — przez dwa tygodnie — uczestniczyli we Mszy św. z własną oprawą muzyczną, czytali i rozważali teksty Pisma Św., prowadzili dyskusje na tematy wiary, religii i moralności. Po tygodniu wspólnej pracy wystąpili jako „zespół warsztatowy” z koncertami m.in. w Nałęczowie i Kazimierzu nad Wisłą. Pobyt w Nałęczowie — dwa tygodnie pracy duchowej i warsztatowej — przyniósł nadspodziewanie dobre owoce.

Niemal wszyscy uczestnicy tych swoistych „rekolekcji muzycznych” znaleźli się w gronie laureatów VII Śląskiego Sacrosongu w 1987 r. Wyróżniali się spośród uczestników eliminacji dojrzałością przekazywanych treści i poprawną formą przekazu. Ich śpiew poruszał słuchaczy i zachęcał do wspólnego muzycznego świętowania²⁰. Między innymi dzięki tym zespołom poziom VII Śląskiego Sacrosongu był znacznie wyższy niż w roku 1986.

Podobne warsztaty muzyczne ks. Bartosik organizował później w parafii Połomia, w której pracował jako wikariusz, a współpracował z nim opiekun zespołu muzycznego „Blask” z Orzesza, ks. Andrzej Iwancki. Zaproszono na te muzyczno-religijne ćwiczenia ks. Antoniego Reginka, który dzielił się swymi uwagami dotyczącymi opracowania i wykonania piosenek religijnych. Tam również, podobnie jak to było w Nałęczowie, warsztaty zostały uwieńczone wspólnymi koncertami w kościele parafialnym, a uczestnicy obok fachowych korzyści zawiązali wiele serdecznych przyjaźni. Tego typu działalność wniosła niewątpliwie znaczny wkład w dzieło pielęgnacji piosenki religijnej, przyczyniła się również do podniesienia poziomu artystycznego Śląskiego Sacrosongu.

Drugi etap Śląskiego Sacrosongu tworzyły koncerty laureatów, które na przestrzeni dziesięciu lat odbywały się w trzech katowickich kościołach. Najczęściej, bo aż osiem razy, tj. w latach 1982, 1983, 1985—1990 w kościele p.w. św. św. Piotra i Pawła, jeden raz w Kościele Akademickim w 1981 r. i w Katedrze Chrystusa Króla w 1984 r. Pierwszy koncert laureatów poprzedziła Msza św., podczas której Chór Akademicki wykonał części stałe i zmienne w opracowaniu ks. Wiktora Sopory.

Występy poszczególnych zespołów były przeplatane poezją religijną, recytowaną przez katowickich aktorów: Marię Wilhelm i Antoniego Gryzika. Na zakończenie ks. bp ordynariusz dr Herbert Bednorz wręczył zwycięzcy Puchar Przechodni i wyróżnionemu zespołowi nagrodę specjalną — talerz z węgla ufundowany przez parafię w Kamieniu-Brzozowicach²¹.

W latach następnych koncerty laureatów rozpoczynały się wspólnym śpiewem znanych piosenek religijnych, słowem wstępnym ks. proboszcza, komentarzem wprowadzającym ks. Stanisława Puchały i wspólną modlitwą, po czym ks. Puchała odczytywał listę laureatów i kolejność ich występów w części koncertowej. Bezpośrednio przed lub po części koncertowej przewodniczący jury podsumowując koncerty eliminacyjne, ogłaszał ostateczny werdykt. Zespołom nagrodzonym i wyróżnionym wręczano dyplomy, nagrody książkowe i upominki, najlepszy zespół otrzymywał Puchar Przechodni.

²⁰ A. Stopka, *Śpiewajmy Bogu z radością i nadzieją*, „Gość Niedzielny” 50/1987, 4.

²¹ *Śląski Sacrosong*, 7.

W kolejnych, corocznych konkursach Śląskiego Sacrosongu nagrodzeni zostali następujący wykonawcy:

- 1981 r. — I miejsce — „Zespół Franka” z Duszpasterstwa Akademickiego w Katowicach.
Kolejne miejsca zajęli soliści Grzegorz Kusze z Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach oraz Anna Kapołka z Duszpasterstwa Akademickiego w Katowicach, zostali oni wyróżnieni za szczególnie wysoki poziom wykonawczy, zespół „Christofores” z Suchej Góry otrzymał nagrodę specjalną za najbogatszą twórczość własną²².
- 1982 r. — W ocenie jury wprowadzono podział na trzy kategorie: solistów, duetów i zespołów.
W kategorii solistów:
I miejsce — Grzegorz Kusze z Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach.
II miejsce — Anna Sojka z Duszpasterstwa Akademickiego w Katowicach.
W kategorii duetów:
I miejsce — Ela i Jerzy z Łazisk Górnych.
II miejsce — Marek i Piotr z Katowic-Koszutki.
W kategorii zespołów:
I miejsce — „Zespół Franka” z Duszpasterstwa Akademickiego w Katowicach; zespół ten po raz drugi otrzymał Puchar Przechodni i postanowił przekazać go zespołowi „Gaudium et Spes” z Rybnika, który zajął drugie miejsce ex aequo z zespołem muzycznym Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach.
III miejsce — zespół „Salwator” z Bielska-Białej.
IV miejsce — kwartet wokalny-instrumentalny z Katowic-Brynowa.
Wyróżnienie — zespół „Ave” z Siemianowic²³.
- 1983 r. — I miejsce — zespół „I’m” z Siemianowic.
II miejsce — zespół „Przemienienie” z Katowic.
III miejsce — ex aequo dwa zespoły: „Gaudium et Spes” z Rybnika i „Kwartet” z Katowic-Brynowa.
IV miejsce — zespół muzyczny Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach.
V miejsce — zespół „Bożopiejki” z Mikołowa²⁴.
- 1984 r. — W kategorii solistów:
I miejsce — Jolanta Habryka z Katowic-Dębu.
W kategorii zespołów dziecięcych:
I miejsce — zespół „Nieście chwałę” z Niewiadomia.
II miejsce — zespół „Oremus” z Piekar Śl.-Józefki.
III miejsce — schola z parafii p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach.
W kategorii zespołów wokalny-instrumentalnych:
I miejsce — zespół „Przemienienie” z Katowic.
II miejsce — ex aequo „Kwartet” z Duszpasterstwa Akademickiego w Katowicach i „I’m” z Duszpasterstwa Akademickiego w Katowicach.
III miejsce — ex aequo „Christofores” z Suchej Góry, zespół muzyczny Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach i zespół wokalny-instrumentalny z Chropaczowa²⁵.

²² Tamże, 7.

²³ *II Śląski Sacrosong*, 7.

²⁴ A. Stopka, *Chcę śpiewać Bogu mojemu*, „Gość Niedzielny” 47/1983, 7.

²⁵ A. Stopka, *Aby śpiewać Bogu chwałę*, „Gość Niedzielny” 50/1984, 7.

- 1985 r. — I miejsce — zespół muzyczny Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach.
 II miejsce — zespół „Przemienienie” z Katowic.
 III miejsce — zespół „Nieście chwałę” z Niewiadomia.
 IV miejsce — zespół „Keep Smiling” z Halemby.
 V miejsce — ex aequo „Zgoda” ze Świętochłowic i „Bożopiejki” z Mikołowa.
 Wyróżnienia: Schola liturgiczna z Łagiewnik, solista Witold Labus z Tychów, solistka Katarzyna Ciemięga ze Świerklan, zespół „Radość” z Cieszyna, Jacek, Maciej i Dagmara z Żor²⁶.
- 1986 r. — W kategorii solistów:
 I miejsca nie przyznano.
 II miejsce — ex aequo Anna Perek z Katowic i Joanna Smusz z Biertułtów.
 III miejsce — Edward Nalepa z Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach.
 W kategorii zespołów:
 I miejsca nie przyznano.
 II miejsce — ex aequo „Bożopiejki” z Mikołowa i „Zgoda” ze Świętochłowic.
 III miejsce — „Raj” z Czechowic.
 Wyróżnienia: zespół „Armentum Dei” z Bytkowa, zespół „Cantemus” z Lasowic, zespół „Camentus Domino” z Katowic-Bogucic, zespół „Giocondo” z Mysłowic.
 Ponadto wyróżnienie specjalne dla Edwarda Nalepy z Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach za wartości ewangelizacyjne wykonywanych utworów²⁷.
- 1987 r. — W kategorii solistów:
 I miejsce — Iwona Białek z Mikołowa.
 W kategorii zespołów:
 I miejsce — „Bożopiejki” z Mikołowa.
 II miejsce — Oktet Duszpasterstwa Akademickiego w Katowicach.
 III miejsce — ex aequo „Effeta” z Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach i „Raj” z Czechowic.
 Wyróżnienia: zespół „Spes” z Rudy Śląskiej, schola „Nadzieja” z Krzyżkowiec i schola „Słoneczny Promień” z Cieszyna²⁸.
- 1988 r. — I miejsce — ex aequo „Granum” z Żor, „Spes” z Rudy Śl. i „Effeta” z Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach.
 II miejsce — ex aequo schola z Pszowa i zespół św. Barbary z Chorzowa.
 III miejsce — ex aequo „Tau” z Wyższego Seminarium Duchownego Ojców Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach i „Przymierze” z Bielska-Białej Aleksandrowic.
 Wyróżnienia: solista Grzegorz Dulemba, zespół „Blask” z Orzesza i zespół „Pax et Bonum” z Radzionkowa.
 Puchar Przechodni i specjalne wyróżnienie za bogatą instrumentację i aranżację — zespół „Przemienienie” z Katowic²⁹.
- 1989 r. — I miejsce — schola św. Mikołaja z Lublińca.
 II miejsce — zespół „Blask” z Orzesza.
 III miejsce — zespół „Arka” z Lublińca.
 IV miejsce — zespół „Tau” z Wyższego Seminarium Duchownego Ojców Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach.

²⁶ A. Stopka, *Tobie dzisiaj, Panie, śpiewać chcę*, „Gość Niedzielny” 51—52/1985, 11.

²⁷ A. Stopka, *Śląski Sacrosong po raz szósty*, „Gość Niedzielny” 2/1987, 4.

²⁸ Stopka, *Śpiewajmy Bogu*, 4.

²⁹ A. Stopka, *Sacrosong L. co dalej*, „Gość Niedzielny” 49/1988, 3.

V miejsce — zespół „Lux in tenebris” z Piekar Śl.-Józefki.

Puchar Przechodni otrzymał zespół „Granum” z Żor³⁰.

1990 r. — I miejsce — zespół „Lux in tenebris” z Piekar Śl.-Józefki.

II miejsce — zespół „Tau” z Wyższego Seminarium Duchownego Ojców Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach.

III miejsce — schola św. Józefa z Chorzowa.

Wyróżnienia: solista Artur Głowacki z Chełmu Śląskiego, zespół „Ari-el” z Lublińca, zespół „Ecclesia” z Katowic, zespół „Giocondo” z Mysłowic i schola Piotra i Pawła z Katowic³¹.

W części koncertowej „Finałów” w poszczególnych latach oprócz występów wyżej wymienionych wykonawców prezentowano również laureatów z lat poprzednich, a także odbywały się recitale zaproszonych „gwiazd”, m.in. Józefa Skrzeka, Ireneusza Dudka, Jerzego Moskały, zespołu „Universe”. W ramach tych spotkań można było usłyszeć różne formy i style muzyczne: od kameralnych ballad po ostre, głośne dźwięki muzyki młodzieżowej, co dawało możliwość zaspokojenia różnych gustów i oczekiwań zgromadzonych słuchaczy.

Koncerty laureatów polegały nie tylko na typowo festiwalowym prezentowaniu najlepszych. Piosenki połączone były chwilami medytacji i komentarzami składającymi się m.in. z psalmów, słów papieża Jana Pawła II i poezji religijnej. Często posługiwano się medytacyjnym obrazem w postaci przeźroczy wyświetlanych na ekranie, zgranych tematycznie z treścią prezentowanych piosenek.

Wszyscy obecni śpiewali również dawniejsze, dobrze już znane piosenki religijne. Była to zarazem forma wspólnej modlitwy, a nie tylko koncerty zwycięzców. O taką modlitwę poprzez piosenkę religijną zaapelował ks. bp Józef Kurpas przemawiając do młodzieży zgromadzonej na koncercie laureatów VI Śląskiego Sacrosongu w kościele p.w. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach: „Śpiew powinien być modlitwą — prawdziwą, z serca płynącą — by zarzut »ten lud czi Mnie wargami, a serce jego daleko jest ode Mnie« nie odnosił się do młodego pokolenia”³².

Młodzież przychodziła na koncerty Śląskiego Sacrosongu nie tylko po to, aby słuchać, lecz także po to, by wspólnie śpiewać, nauczyć się nowych piosenek, poznać utwory, które warto byłoby przekazać innym, a także by przeżyć swoiste spotkanie z Bogiem w piosence religijnej. Taka piosenka może odgrywać pewną rolę w kształtowaniu postawy chrześcijanina, co podkreślił ks. bp Herbert Bednorz podczas koncertu laureatów III Śląskiego Sacrosongu, mówiąc o znaczeniu piosenki religijnej w pracy duszpasterskiej, a co za tym idzie, o konieczności jak największego upowszechniania utworów wykonywanych podczas sacrosongu. Ks. Biskup podziękował też ks. Stanisławowi Puchale za wielki trud i wspaniały efekt Festiwalu³³. Takim owocem może być niewątpliwie rozbudzenie zainteresowania piosenką religijną, jako szczególną formą ewangelizacji.

Na zakończenie każdego koncertu laureatów ks. Puchała dziękował wszystkim organizatorom i wykonawcom za duży wkład w dzieło „Sacrosongu”, dziękował honorowym gościom — byli nimi najczęściej nasi biskupi — za ich obecność i słowo, dziękował również wszystkim zebranym za wytworzenie pełnej ciepła, rozśpiewanej i rozmodlonej wspólnoty. Pięknym znakiem takiej więzi były splecione dłonie podczas modlitwy i śpiewu na zakończenie koncertu. Po jednym z takich koncertów pewna uczestniczka dzieląc się swoimi wrażeniami powiedziała: „Śląski Sacrosong zdziwił mnie. Nigdy nie wyobrażałam sobie, że to może być

³⁰ Z materiału zarejestrowanego na kasecie video podczas koncertu laureatów IX Śląskiego Sacrosongu w kościele p.w. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach (kaseta w zbiorach Duszpasterstwa Akademickiego w Katowicach).

³¹ Z materiału zarejestrowanego na kasecie video podczas koncertu laureatów X Śląskiego Sacrosongu w kościele p.w. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach (kaseta w zbiorach Duszpasterstwa Akademickiego w Katowicach).

³² Stopka, *Śląski Sacrosong*, 4.

³³ Stopka, *Chcę śpiewać*, 7.

tak wspaniałe, że piosenka może człowieka tak zbliżyć do Boga. Myślałam, że będzie to zwykły festiwal, ale pomyliłam się. Zachwyciła mnie jedność między uczestnikami. Dotąd nie wiedziałam, że piosenka może jednoczyć różnych ludzi i to w tak wielkiej grupie. Wiele radości sprawił mi sam udział w sacrosongu, możliwość spotkania, modlitwy do Boga w takiej formie. Po udziale w nim rozbudziła się we mnie chęć niesienia piosenki religijnej wśród zwykłych, szarych katolików, może wówczas zmieniliby swój stosunek do wiary³⁴.

Szczególnym wydarzeniem Śląskiego Sacrosongu było spotkanie z okazji jubileuszu 10-lecia istnienia Festiwalu. Koncert jubileuszowy odbył się 17 listopada 1990 r. w kościele p.w. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach. Przypomniane zostały najlepsze piosenki, wystąpiły najlepsze zespoły, które związane były ze Śląskim Sacrosongiem³⁵. W radosnym świętowaniu Dziesięciolecia wzięli udział:

solisci: Katarzyna Biel z Katowic, ks. Grzegorz Kusze z Tychów, Witold Labus z Tychów, Jerzy Moskała z Łazisk Górnych;

duet: Mariusz i Rysiek z Chorzowa Batorego;

zespoły: „Armentum Dei” z Bytkowa, „Blask” z Orzesza, „Bożopiejk” z Mikołowa, „Gaudium et Spes” z Rybnika, „Granum” z Żor, „I'm” z Siemianowic, „Lux in tenebris” z Piekar Śl.-Józefki, „Spes” z Rudy Śląskiej i zespół Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach³⁶.

Katarzyna Biel przypomniała piosenki nieistniejącego już „Zespołu Franka”, zespół „Lux in tenebris” przypomniał piosenki zespołu „Salwator” z Bielska-Białej. Z recitalem wystąpił gościnnie znany muzyk i wokalista Ireneusz Dudek. Był to zatem wieczór wspomnień, podczas którego został przypomniany wspaniały dorobek śląskiej kultury religijnej. Wspomnienia były połączone z dziękczynieniem Bogu za towarzyszącą zawsze radosną, przyjacielską atmosferę, za wartości kultury chrześcijańskiej, które Śląski Sacrosong poprzez piosenkę religijną wniósł w codzienne życie wszystkich uczestników³⁷.

Przed wszystkim Śląski Sacrosong był dla młodych twórców i wykonawców piosenek religijnych okazją do spotkania i konfrontacji z innymi ludźmi o podobnych zainteresowaniach. Przyczynił się również do udoskonalenia poziomu artystycznego piosenek religijnych oraz ich religijnych wartości. „Dzięki Śląskiemu Sacrosongowi pojawiło się wiele nowych piosenek religijnych, śpiewanych potem w czasie rekolekcji i na wakacyjnych wyjazdach, śpiewanych w salkach parafialnych i podczas Mszy św. dla młodzieży”³⁸.

Ideę Śląskiego Sacrosongu trafnie wyraża utwór zatytułowany „Otwórzmy serca” autorstwa Adama Warzechy (tekst), Mirosława Dubiela (muzyka) i Andrzeja Marciniaka (aranżacja), który od 1988 r. towarzyszył wszystkim festiwalowym śpiewaniom jako hymn, a jednocześnie wyrażał apel skierowany do wszystkich uczestników owych spotkań. „Otwórzmy serca by śpiewać życiem dla Pana...” — oto wezwanie, aby całe życie stało się pieśnią na cześć Boga-Stwórcy.

³⁴ Wypowiedź uzyskana w ramach ankiety przeprowadzonej po IX Śląskim Sacrosongu w parafii p.w. św. Maksymiliana w Tychach (materiał w zbiorach autora pracy).

³⁵ Zaproszenie na X Śląski Sacrosong z 20 X 1990 r.

³⁶ Program koncertu laureatów X-lecia Śląskiego Sacrosongu.

³⁷ Por. St. Puchała, *Jubileusz Śląskiego Sacrosongu*, „Gość Niedzielny” 50/1990, 5.

³⁸ A. Stopka, *Pośpiewać*, „Gość Niedzielny” 48/1989, 8.